

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/82/2018
Identifikačné číslo spisu:	5916010115
Dátum vydania rozhodnutia:	09.01.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5916010115.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba, v trestnej veci obvineného R. K. pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. spáchané v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., na neverejnom zasadnutí konanom 9. januára 2019 v Bratislave o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. marca 2018, sp. zn. 1To/4/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného R. K. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/20/2016 z 8. novembra 2017 boli obžalovaní L. R. a R. K. uznaní za vinných z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák., na skutkovom základe uvedenom v prvostupňovom rozsudku.

Za to bol obvinenému R. K. podľa § 221 ods. 4 Tr. zák., za použitia § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. súd zaradil obvineného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. mu súd uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 4 roky a 6 mesiacov.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 1 T/23/2012-264 zo dňa 23.01.2015. Súd zároveň zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. súd uložil obžalovanému ochranný dohľad na dobu 3 rokov a podľa § 77 ods. 1 písm. b) Tr. zák. povinnosť hlásiť sa u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v obvode miesta svojho pobytu v termínoch určených probačným a mediačným úradníkom.

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený R. K., aj prokurátor v jeho neprospech, odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Žiline rozsudkom z 13. marca 2018, sp. zn. 1To/4/2018, podľa § 321 ods. 1 písm. e), f), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a výroku o náhrade škody, pričom na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného R. K. odsúdil podľa § 221 ods. 4 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. súd zaradil obvineného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. obvineným L. R. a R. K. uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť škodu poškodeným: Y. X. vo výške 499.291,- Eur, Ing. Y. T. vo výške 608.910,- Eur, Ing. T. G. vo výške 286.650,- Eur a K. R. vo výške 277.610,- Eur.

Obvinený R. K. podal prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Marcela Mašana dovolanie a jeho doplnenie z 26. júla 2018, smerujúce proti naposledy zmienenému rozhodnutiu odvolacieho súdu z 13. marca 2018 z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený uviedol, že na základe postupu vo veci konajúcich súdov bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, keď tieto neakceptovali tvrdenie náhradného obhajcu, že sa pre krátkosť času nemohol riadne pripraviť na hlavné pojednávanie. Ďalej hodnotí výsledky znaleckého dokazovania, výpovede jednotlivých svedkov, ktorých sa snaží spochybniť, keďže ho usvedčovali, hodnotí aj výpovede spoluobžalovaných, popisuje svoju sociálnu situáciu, čím sa snaží preukázať, že nemohol disponovať väčším množstvom peňazí.

V súvislosti s dovolacími dôvodmi podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolaateľ namietal nezákonnosť odobratia hlasovej vzorky, na základe ktorej bol opoznaný ako páchatel skutkov.

Stav, ktorý vyplýval z takto vykonaného dokazovania, bolo podľa obvineného takisto potrebné považovať za nezákonný.

Namietal najmä tú skutočnosť, že hlasovú vzorku síce poskytol dobrovoľne, čo viackrát potvrdil, bolo to však ešte pred vznesením mu obvinenia a bol v pozícii svedka.

Záverom obvinený žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1To/4/2018-3219 z 13. marca 2018 a vrátil vec súdu na nové konanie a rozhodnutie.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Žilina v tom smere, že ho navrhol odmietnuť. Bol toho názoru, že súd prvého stupňa a ani odvolací súd sa vo svojich rozhodnutiach nedopustili žiadnych hmotnoprávných a procesných pochybení. Skutkový stav veci bol zistený náležitým spôsobom a bez akýchkoľvek pochybností.

K námietke obhajoby R. K. týkajúcej sa vzorky hlasu, ktorá bola použitá pri rekognícii a znaleckom skúmaní, prokurátor uviedol, že R. K. dobrovoľne vypovedal dňa 30. júna 2015 ako svedok pred vyšetrovateľom v prítomnosti JUDr. L. a dobrovoľne poskytol vzorku svojho hlasu. Na výzvu policajta, či je ochotný prečítať text kvôli vzorke hlasu, tento text opakovane prečítal, nebolo mu hrozené poriadkovou pokutou ani iným spôsobom. Celý úkon je zaznamenaný na priloženom DVD, obžalovaný aj pri svojom výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu Ružomberok jednoznačne potvrdil, že vzorka hlasu bola poskytnutá bez donucovania v súlade s Trestným poriadkom. K jeho námietkam, že obhajca nemal dostatok času na naštudovanie spisu prokurátor uviedol, že v § 247 ods. 1 Tr. por. je stanovená lehota piatich pracovných dní na prípravu pre obhajcu, ktorá lehota bola dodržaná.

Poškodený T., ktorý sa taktiež k dovolaniu vyjadril (č. l. 3338), uviedol, že jednoznačne brat obvineného N. K. vedel, že R. K. je „G. X.“, a napokon tento poškodený ho jednoznačne podľa hlasu opoznal aj na hlavnom pojednávaní a preto navrhol jeho dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom

obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že podané dovolanie nie je dôvodné a podľa § 382 písm. c) Tr. por. ho odmietol, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Tr. por.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka pritom viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., tak k tomu považuje najvyšší súd za dôležité poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolaťom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por. a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Tr. por. alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.

Vo všeobecnosti k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (dovolanie z tohto dôvodu možno podať, ak bolo právo na obhajobu porušené zásadným spôsobom) si najvyšší súd dovoľuje poukázať na to, že právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu a je potrebné ho chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu.

Tento dôvod môže byť naplnený len v takom prípade, ak zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné (teda nie akékoľvek, resp. nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu zakladá daný dovolací dôvod). V danej súvislosti pritom najvyšší súd upozorňuje na skutočnosť, že pod zásadným porušením práva na obhajobu možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania.

Pri posudzovaní, či bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako i vo vzájomných súvislostiach.

Konkrétne k dovolacej námietke týkajúcej sa toho, že obhajcovi mala byť poskytnutá dlhšia lehota než

mu prislúcha, podľa zákona neobstojí. Zákonná lehota je primeraná na oboznámenie sa so spisom, pričom náhradný obhajca mal možnosť komunikovať s obhajcom, ktorý bol s vecou oboznámený a ktorý dal prednosť zastupovaniu v civilnom konaní. Súd nemôže poskytovať obhajobe ešte väčší rozsah práv na to, aby cez obštrukcie marili riadny priebeh trestného konania.

Dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania sudy vyvodili, a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Tr. por. je potrebné taktiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii toho-ktorého dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Povedané inými slovami, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Tr. por.). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Tr. por. však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Z kontextu vyššie uvedeného je potom zrejmé, že námietky dovolateľa ohľadne vo veci vykonaného dokazovania naprieč celým dovolaním stoja zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., keď smerujú len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov, preto sa nimi najvyšší súd nebude bližšie zaoberať.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. preto nemohol byť daný.

V zmysle § 371 ods. 1 písm. g) možno dovolanie podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné poznamenať, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť úspešným dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáže takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav

veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania), je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená vo vyššie citovanom ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol náležité zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Zásada voľného hodnotenia dôkazov, vybudovaná na vnútornom presvedčení orgánov činných v trestnom konaní a súdu znamená teda myšlienkovú činnosť, ktorá vytvára pre súd možnosť dostatočného priestoru v rámci vlastnej úvahy k tomu, aby sám určil rozsah dokazovania a vykonal prípadnú selekciu navrhovaných dôkazov procesnými stranami v obsahovom kontexte významu navrhovaných dôkazov niektorou z procesných strán v porovnaní s množstvom, kvalitou a závažnosťou tých dôkazov, ktoré už boli vo veci vykonané.

Aj z uvedených dôvodov dovoláciu námietku obvineného, spočívajúcu v tvrdení, že orgány činné v trestnom konaní mu vzorku hlasu odobrali nezákonne a teda aj znalecký posudok, či jeho opoznanie je nezákonné, nepovažoval dovolací súd za relevantnú.

Obvinený, v pozícii ešte svedka bol riadne poučený, vrátane poučenia o možnosti odmietnuť vypovedať, vzorku hlasu vydal dobrovoľne, v súlade so zákonom (aj ustanovení § 160 Tr. por.) napokon s jeho opakovanými námietkami, v danej súvislosti, sa dostatočným spôsobom vysporiadal už odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku, na ktoré najvyšší súd poukazuje.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. teda zistený nebol.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.